

Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΗΝ ΓΡΑΛΙΣΤΑ (ΕΛΛΗΝΟΠΥΡΓΟ)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΙΟΥΦΑ

Ἰερέως

Ἵταν ἓνα ἀγόρι ἢ κορίτσι φτάσῃ σὲ κατάλληλη ἡλικία γιὰ παντρεῖα τόσο οἱ συγγενεῖς, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι συγχωριανοὶ ἀρχίζουν τὶς ἐνοχλήσεις: «Τί κάνετε; Ἄκόμα τίποτε;» Ἵν εἶναι κορίτσι μικρὸ κατεβάζει τὸ κεφάλι καὶ δὲ μιλάει, ἂν εἶναι ἡλικιωμένο: «Ἵώρα θὰ πᾶμε γιὰ ψυχὴ» κ.ἄ. Ἵν εἶναι ἀγόρι: «Ἵχομε ἀκόμη καιρὸ».

Ἵταν ὑπάρξῃ κάποιο ἐνδιαφέρον, γίνονται βολιδοσκοπήσεις μὲ τέτοια λεπτότητα, πού θὰ ζήλευε κι ὁ πιὸ ἐπιτήδειος διπλωμάτης. Πρωταρχικὰ ἐξετάζεται τὸ οἰκογενειακὸ δηλ. ἡ καταγωγὴ: «πάρε γυναῖκα ἀπὸ σοῖ καὶ σκυλι ἀπὸ κοπάδι», λέγει μιὰ παροιμία. Ἵπίσης μεγάλη σπουδαιότητα ἀποδίδεται εὐλογοῦσιν τὸν οἰκονομικὸ παράγοντα, καθὼς ἐπίσης πολὺ βαραίνει καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσι. Καθὼς ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους κύκλους προσπαθεῖ ν' ἀποφύγῃ νὰ προτείνῃ πρῶτος μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν, ἂν τὸ συνοικέσιον ματαιωθῇ νὰ μπορῇ νὰ πῆ: «Μᾶς εἶπαν, ἀλλὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε καιρὸ» τὸ ὅποῖον σημαίνει: «Μᾶς προτιμοῦν, ἀλλὰ ἐμεῖς ἔχομε ἀξιώσεις».

Ἵμα ἐξετασθοῦν ὄλες οἱ προϋποθέσεις, καὶ ἰδοῦν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ συνοικέσιον, στέλνεται ὁ προξενητής. Εἰδικὸς ἢ «ἐπαγγελματίας» προξενητής δὲν ὑπάρχει, φροντίζουν ὅμως νὰ ἐπιφορτισθῇ μὲ τὸ βᾶρος αὐτὸ ὁ πιὸ «καπάτσος». Πρὶν ἔλθουν σὲ ἐπαφὴ, οἱ ζυμώσεις γίνονται, ὅπου συναντηθοῦν. Ὁ προξενητής συναντᾷ πότε τὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ, πότε τοῦ κοριτσιοῦ, στοὺς ὁποίους προσπαθεῖ νὰ δώσῃ τὴν ἐντύπωση, ὅτι τὰ παιδιὰ ταιριάζουν νὰ γίνουν ἀντρώγυνο, ἐκθειάζοντας τὶς ἀρετὲς καὶ τὰ προσόντα τοῦ κοριτσιοῦ ἢ τοῦ ἀγοριοῦ, ἀπ' ὅπου ἔχει πάρει τὴν ἐντολὴν.

Ἵταν τελειώσῃ τὸ συνοικέσιον ὁ προξενητής εἶναι ἀπὸ τοὺς πρῶτους πού ἔχουν τὸν λόγο. Παρίσταται σ' ὄλες τὶς προγαμιαῖες ἐκδηλώσεις καὶ εἶναι πάντοτε ἕτοιμος νὰ συμβιβᾷ τὶς τυχόν διαφορὲς. Σὲ παλαιότερα χρόνια γίνονταν καὶ ἰδιωτικὸ προικοσύμφωνο στὸν ὅποῖον καταγράφονταν ἡ σὲ κινητὰ καὶ ἀκίνητα προῖκα μὲχρι τὴν τελευταία λεπτομέρεια.

Τὰ δαχτυλίδια: Τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας πού θὰ τελειώσῃ τὸ συνοικέσιον, καὶ πρὶν κοινολογηθῇ, γίνονται ἡ ἀλλαγὴ τῶν ἀρραβῶνων (ἀλλάζουν δαχτυλίδια). Κάθε οἰκογένεια ἐτοιμάζει ἓνα δαχτυλίδι (κρικέλα) καὶ τὸ στερεώνει σὲ μεταξωτὸ μαντήλι μὲ λίγο βαμβάκι. Τὸ δαχτυλίδι τοῦ γαμπροῦ τὸ παίρνει ὁ γεροντότερος ἀπὸ τοὺς τρεῖς συγγενεῖς πού θὰ πᾶνε στὸ σπίτι τοῦ κοριτσιοῦ γιὰ τὰ «δαχτυλίδια», καὶ τὶς πρῶτες νυχτερινὲς ὥρες ξεκινοῦν γιὰ τὸ σπίτι τῆς νύφης. Μπαίνουν στὸ σπίτι σοβαροί, χαιρετοῦν χωρὶς εὐχὲς καὶ κάθονται στὰ καθίσματα πού θὰ τοὺς προσφέρουν.

Στὸ τραπέζι εἶναι τοποθετημένο ἓνα πιάτο μὲ κουφέτα καὶ ρύζι κι' ἐπάνω τὸ δαχτυλίδι τῆς νύφης, στολισμένο ὅπως τοῦ γαμπροῦ. Ἵκεῖ τοποθετεῖται καὶ τὸ δαχτυλίδι τοῦ γαμπροῦ. Καλεῖται τότε ἡ νύφη, παίρνει τὰ δυὸ δαχτυλίδια καὶ τὰ δίνει στὸ γεροντότερο συγγενῆ τοῦ γαμπροῦ φιλώντας του τὸ χέρι. Ἵκεῖνος ἀφοῦ τὰ περάσῃ ἀπὸ τὰ γένηα καὶ τὰ μαλλιά του εὐχεται: «Καλορίζκα, νὰ ζήσουν καὶ καλά στέφανα». Γιὰ τοὺς παρευρισκομένους εὐ-

Γάμος στὴ Γράλιστα

χεται: Ἵν εἶναι παντρεμένοι κι' ἔχουν παιδιά, «καὶ στὰ παιδιά σας», ἂν ὄχι «στὰ δικά σας» κ.λ.π.

Τὰ δαχτυλίδια ἢ νύφη τὰ παίρνει ἀπὸ τὸν ἓνα καὶ τὰ δίνει στὸν ἄλλο μὲχρι τοῦ τελευταίου, ὁ ὅποιος, ἀφοῦ εὐχηθῇ, τ' ἀφίνει στὸ πιάτο. Ἵ νύφη μετὰ τὶς εὐχὲς παίρνει τὸ δικὸ της δαχτυλίδι καὶ τὸ δίνει σ' ἐκεῖνον πού ἔφερε τὸ δαχτυλίδι τοῦ γαμπροῦ, καὶ τὸ δαχτυλίδι τοῦ γαμπροῦ μὲ τὸ πιάτο κρατᾷ ἡ ἴδια.

Στὰ παλαιότερα χρόνια αὐτὴ τὴ στιγμή ἔρριχναν μιὰ ντουφεκιά. Ἵπακολουθεῖ τὸ τραπέζωμα, μᾶζι μὲ κανένα τραγοῦδι.

Ἵταν φεύγουν οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ ἢ νύφης τοὺς «μαντηλώνει» συνήθως μὲ κάλτσες μάλλινες (τσερέπια).

Συβάσματα: Τὸ ἐπόμενο Σαββατόβραδο γίνονται τὰ «Συβάσματα ἢ ἐπίσημα». Τότε πηγαίνουν στὸ σπίτι τῆς νύφης ἐκτὸς τοῦ γαμπροῦ καὶ ἄλλοι πολλοὶ συγγενεῖς του. Τοὺς ὑποδέχεται μὲ χαρὰ ἡ νύφη μὲ τοὺς πλησιέστερους συγγενεῖς τῆς. Καὶ οἱ προσερχόμενοι εὐχονται: «Νὰ τοὺς χαιρόμαστε καὶ καλά στέφανα».

Τὴν τιμητικὴν θέσιν ἔχει ὁ προξενητής — ὁ ὅποιος γεμάτος ἱκανοποίησιν ἔχει σ' ὄλα τὸν λόγον. Ἵ νύφη προσφέρει γλυκὸ καὶ τσίπουρο. Ἵκολουθεῖ παράθεση τραπέζιοῦ. Ἵφοῦ καλοφᾶνε ἀρχίζει τὸ τραγοῦδι. Πρῶτος ἀρχίζει ὁ νοικοκύρης:

— «Φίλοι μου καλῶς ὄρισαν, φίλοι μου κι' ἀγαπημένοι φίλοι μου νὰ ζήσουμε». Τὸ τραγοῦδι αὐτὸ τραγουδιέται διαλογικῶς, καὶ ἐξακολουθοῦν οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ.

— «Φίλοι μου, καλῶς σᾶς βρήκαμε, φίλοι μου κι' ἀγαπημένοι φίλοι μου, νὰ ζήσουμε».

— «Σὲ τοῦτο χρόνο τὸν καλὸ, φίλοι μου κι' ἀγαπημένοι φίλοι μου, νὰ ζήσουμε.»

Καὶ οἱ τρεῖς πλευρὲς μᾶζι.

— «Νὰ ζήσῃ ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρός, φίλοι μου κι' ἀγαπημένοι φίλοι μου, νὰ ζήσουμε».

Ἵπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ γαμπροῦ:

— «Κι' ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ φίλοι μου κ.λ.π.»

Γράλιστα (Έλληνόπυργος)

Το δεύτερο τραγούδι υποχρεώνεται να πη ή νύφη.

«'Απόψε στο σπιτάκι μου έχω χαρά μεγάλη.
Τόν Άγγελον έφίλευα και τόν Χριστό κερνούσα
και τήν Παρθένο Δέσποινα τή μυριοπροσκυνούσα,
νά μου χαρίση τά κλειδιά του παραδείσου κ.λ.π.».

Τό γλέντι ακολουθεί μέχρι τόν πρωί, όποτε όλοι μαντηλωμένοι επιστρέφουν στο σπίτι του γαμπρού. Άφου κεραστούν ένα ποτό για τίς ευχές διαλύονται.

Στά συβάζματα ό γαμπρός φέρει και δώρα στη νύφη — συνήθως στολίδια (καλούδια).

Ό γάμος : Είναι ένα από τά πιό αξιοσημείωτα γεγονότα του χωριού και θεωρείται ότι είναι ή πιό χαρούμενη εκδήλωση τής κοινωνικής ζωής του. Γι' αυτό και καταβάλλεται πάντοτε προσπάθεια νά τελεσθί σε άτμόσφαιρα χαράς και λαμπρότητας.

Σ' αυτό βοηθοΰσαν πολύ τά γαμήλια έθιμα — που σήμερα δυστυχώς τά περισσότερα τείνουν νά εκλείψουν.

Τά έθιμα δέν εξυπηρετοΰσαν μόνον σκοπούς πανηγυρικούς. Έχουν πάντοτε βαθύ νόημα. Τά τραγούδια, οί ευχές που ανταλλάσσονται, τόν τελετουργικό του γάμου — εκτός άπ' τήν έντονη σκοπιμότητα νά ίκανοποιηθί τήν ανάγκη τής ψυχαγωγίας — δίνει έντονη τήν απόχρωση τής πράξεως με τίς ευθύνες που δημιουργεί. Σύμφωνα άλλωστε και με τή σημασία που δίνει ή Καινή Διαθήκη ότι: «Τό μυστήριο τουτο μέγα έστί», καθώς και οί θαυμάσιες ευχές τής Έκκλησίας — που δυστυχώς κανείς από τούς συμμετέχοντες στο μυστήριο δέν προσέχει. Ό γάμος γίνεται πάντοτε Κυριακή. Η γιορτή όμως του γάμου αρχίζει μία βδομάδα πριν.

Τή Δευτέρα που «κινάει ό γάμος» πρώτη δουλειά είναι νά στείλουν στο μύλο «άλεσμα» που θά φτιάξουν τόν ψωμί του γάμου. Τήν ίδια μέρα αρχίζει και τόν «κάλεσμα» (προσκλησεις). Στέλνεται ένα παιδάκι με ένα μπουκάλι κρασί και καλεί τόν παπά, τόν κουμπάρο, και τούς πολλούς στενούς συγγενείς. Παλαιότερα τόν κάλεσμα γινόταν διαφορετικά. Ένας «μπράτιμος» έπαιρνε τήν κόφα με κρασί, στολισμένη με λουλούδια, και καβάλα σ' ένα άλογο, που στο χαλινάρι κρέμονταν ένα άσπρο χειρομάνηλο γύριζε στα σπίτια και έλεγε: «Όρίστε τόν κάλεσμα» δίνοντας τήν

κόφα άπ' όπου ό καλεσμένος, πίνοντας μία γουλιά, ευχόταν: «Ώρα καλή και καλά στέφανα».

Σύγχρονα στο σπίτι τής νύφης, κορίτσια συγγενικά, πλένουν τά προικιά τής νύφης τραγουδώντας:

«Άσε με βοριά μ' νά πλύνω | και νυφούλα θε νά γίνω.
Τά ποτάμια είν' παγωμένα | τά νερά κρουσταλλιασμένα».

Τήν Τετάρτη επαναλαμβάνεται τόν κάλεσμα, και τόν βράδυ στο σπίτι του γαμπρού αναπιάνουν τά προζύμια για τόν ψωμί του γάμου. Τόν νερό που χρησιμοποιούν τόν φέρνουν τά κορίτσια άπ' τή βρύση χωρίς νά μιλήσουν («άκρετο» νερό). Ένώ κοσκινίζουν ό γαμπρός ρίχνει χρήματα στη σήτα και τά κορίτσια τραγουδοΰν:

—«Ευχήσου μου, μανούλα μου, στα πρώτα τά προζύμια.
—Μέ τήν ευχή μου, γιόκα μου, και με τής Παναγίας...»

Άλλοι βρίσκουν τήν ευκαιρία και αλείφουν τόν πρόσωπο του γαμπρού με προζύμι και άλεύρι.

Τήν Παρασκευή από τόν πρωί στο σπίτι τής νύφης γίνεται τόν σιδέρωμα και ή συσκευασία των προικιών στα μπαούλα. Στο τέλος πιάνουν τόν χορό και τραγουδοΰν.

«Άσπρη κατάσπρη πέрдика ήταν στη γειτονιά μας...
Ήρθε ξένος — παντάξενος, ήρθε και μάς τήν πήρε.
Ξείσκωσε τόν σπίτι μας και μόρφαιναν τά ξένα...»

Τόν άπόγευμα ό γαμπρός στέλνει τά δώρα στη νύφη. Στα παλαιότερα χρόνια μεταξύ των άλλων έστειλε και τήν όκνά για τήν βαφή των μαλλιών και του προσώπου. Σήμερα τήν αντικατέστησε ή κομμώτρια και τόν crayon.

Τόν Σάββατο πρωί, γίνεται πάλι τόν κάλεσμα και επεκτείνεται σε όλους τούς συγγενείς και φίλους, και τόν βράδυ γίνεται τόν γενικό τραπέζι και στο σπίτι του γαμπρού και τής νύφης. Στη Γράλιστα τόν λένε «εϋγενικό τραπέζι».

Μετά τόν φαγητό στο σπίτι τής νύφης αυτή πρώτη αρχίζει τόν τραγούδι:

«Μιά Παρασκευή κι' ένα Σάββατο βράδυ
μάνα μ' έδιωχνε από τά γονικά μου.
Φεύγω κλαίγοντας, φεύγω παραπονιώντας,
παίρνω ένα στρατί, στρατί και μονοπάτι,
βρίσκω ένα δεντρί, δεντρί κυπαρισσένιο·
Στέκω τόν ρωτώ και τόν παρακαλάω:
—Λέγε μου, δεντρί, και που θά μείνω άπόψε;
—Νά οί ρίζες μου και δέσε τ' άλόγο σου.
Νά οί κλώνοι μου και κρέμα τ' άρματά σου.
Νά κι' ό ίσκιος μου και πέσε και κοιμήσου».

Η συγκίνηση όλων είναι έντονη και μεγαλώνει ακόμη από τόν δεύτερο τραγούδι που συνεχίζει ή νύφη και που είναι ιδιαίτερα σκληρό για τή μάνα:

«Άφήνω γειά στο σπίτι μου και γειά στους συγγενείς μου.
Άφήνω γειά, πατέρα μου και σάς καλά μ' άδέρφια.
Άφήνω τή μανούλα μου τρία γυαλιά φαρμάκι...».

Στη στροφή αυτή τά μάτια τής μάνας τρέχουν σά βρύσες. Έπεμβαίνουν όμως οί γυναίκες και έμποδιζουν τή νύφη νά συνεχίση τόν τραγούδι. Τά άλλα τραγούδια που ακολουθοΰν έχουν χαρούμενο τόνο.

Στό σπίτι του γαμπρού ή άτμόσφαιρα είναι διαφορετική.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΙΩΝ

Μετά την αποφοίτησίν του εκ του Γυμνασίου Βόλου ένεγράφη εις την Πάντειον Σχολήν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, τῆς ὁποίας τυγχάνει πτυχιούχος. Ὑπηρετεῖ ὡς ἐφοριακός. Ἀσχολεῖται ἐπίσης εὐδοκιμώτατα μέ τήν λογοτεχνίαν, ἐδημοσίευσεν δέ ποιήματα ἰσχυρᾶς πρωτοτυπίας.

**ΕΚ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΜΑΣ
ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

Ἐκ Δράμας. Πτυχιούχος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Συγγραφεὺς πολλῶν μελετῶν, ἐργάζεται ἀπό τοῦ ἔτους 1960 εἰς τὸ Ἰνστιτούτον Νεοελληνικῶν Σπουδῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ

Κατάγεται ἐκ Μεγαλοπόλεως γεννηθεὶς εἰς Ἀθήνας. Ἀπὸ τὸ 1950 προσελήφθη εἰς τὸ πολιτικὸν Γραφεῖον τοῦ Ὑπουργοῦ Νικ. Ἐξάρχου. Ἐξυπηρέτησεν τήν Θεσσαλίαν τήν ὁποίαν καὶ ἠγάπησεν.

ΤΑΣΙΑ ΚΑΣΚΑΡΙΚΑ - ΤΣΙΡΩΝΗ

Ἐξ Ἀθηνῶν. Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς τῆς εἰσήχθη εἰς Ἀρσάκειον Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν καὶ ἔτυχεν πτυχίου Διδασκαλίσσης. Ὑπηρετήσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἰς διάφορα χωριά τοῦ Πηλίου.

ΑΓΓΕΛ. ΜΑΖΟΥ-ΜΕΡΚΟΥΡΗ

Κατάγεται ἐκ Νεμέας τοῦ Νομοῦ Κορινθίας. Δημοδιδασκάλισσα, Διευθύντρια τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Κακοπλευρίου - Καλαμπάκας. Ἐπιδεικνύει ἀξιόλογον ἐπαγγελματικὴν καὶ ἄλλην δραστηριότητα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΔΑΦΝΟΣ

Ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1870. Ἀποφοίτησας ἐκ τῆς Σχολῆς ΤΠΤ τῆς προσηρτημένης εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον διορίσθη ὑπάλληλος τῶν ΤΠΤ, ὑπηρετήσας εἰς διαφόρους Ταχυδρομικὰς Ὑπηρεσίας καὶ ἐν Βόλῳ. Ἀνῆλθε διαδοχικῶς εἰς ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς ἱεραρχίας, ἀποχωρήσας τὸ 1926.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΜΑΪΜΟΥΚΑΣ

Ἐγεννήθη εἰς Μοναστήριον τῆς Μακεδονίας τῷ 1891. Ἐφοίτησεν εἰς τὸ Γερμανικὸν Σχολεῖον Θεσσαλονίκης καὶ εἰς τὴν Ἀνωτάτην Ἐμπορικὴν Σχολὴν τῶν Παρισίων, ἐξ ἧς ἔλαβεν τὸ πτυχίον του. Ἐχρημάτισε καθηγητὴς εἰς διαφόρους Σχολὰς τῆς Χώρας καὶ ἐν Βόλῳ.

ΕΛΕΝΗ Κ. ΚΑΠΟΥΡΝΙΩΤΗ

Έκ Βόλου, σύζυγος του έν Βόλω βιομηχάνου Κων. Καπουρνιώτη. Αναμιγνύεται μετά ζήλου εϊς τήν κοινωνικήν και πνευματικήν κίνησιν τής πόλεως. Τυχάνει Ταμίας του Λυκείου Έλληνίδων Βόλου.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ Α. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΟΥ

Έκ τής πόλεως του Βόλου. Αναπτύσσει αξιόλογον κοινωνικήν και φιλανθρωπικήν δράσιν. Διετέλεσε μέλος και άντιπρόεδρος του έν Βόλω Λυκείου Έλληνίδων και μέλος του Δ.Σ. του Βρεφοκομείου.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ε. ΓΚΛΑΒΑΝΗΣ

Έγεννήθη έν Βόλω τό 1910. Πτυχιούχος Νομικής Σχολής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Βερολίνου. Δικηγόρος από τό έτος 1935-1948. Διευθυντής τής Α.Β.Ε. Γκλαβάνης και τής Α.Ε. Τεχνικής-Γεωργικής, διετέλεσε Πρόεδρος του Δ. Σ. και διευθύνων σύμβουλος αυτής.

ΚΩΝΣΤ. Ι. ΓΚΛΑΒΑΝΗΣ

Έγεννήθη τό 1920 υϊός του Ιωάννου και Οδρανίας, απόφοιτος τής ΑΣΟΕΕ, ειδικευθείς, έν συνεχεία εϊς τās Έμπορ. και Οίκον. Έπιστήμας εϊς τό Έξωτερικόν. Από τό 1950, μετά τό πέρας των στρατιωτικών του υποχρεώσεων, διευθύνει τās έν Ελλάδαδι επιχειρήσεις του συγκροτήματος Γκλαβάνη.

ΕΚ ΤΩΝ ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΜΕΛΩΝ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΠΙΤΣΙΩΡΗΣ

Έσπούδασε επί 10ετία έν Γερμανία Ιατρικήν, ειδικευθείς εϊς τήν Χειρουργικήν και εγκατασταθείς εϊς Βόλον. Από τό 1935 Διευθυντής τής Χειρουργικής Κλινικής του Γενικού Νοσ/μείου Βόλου. Πρόεδρος του Ιατρ. Συλλόγου Μαγνησίας. Ετιμήθη μέ πολεμικόν σταυρόν.

ΕΙΡΗΝΗ Β. ΜΠΡΙΣΙΜΗ

Έκ Βόλου, Πρόεδρος του Λυκείου Έλληνίδων και Πρόεδρος τής Ιματισθήκης του παιδιού Βόλου. Η κοινωνική δράσις της έν Βόλω εϊναι αξιόλογος. Διετέλεσε Σύμβουλος του Δημοτικού Βρεφοκομείου.

ΜΑΡΙΚΑ Ν. ΚΥΡΓΕΡΟΥ

Έκ Βόλου. Αναπτύσσει αξιόλογον κοινωνικήν δράσιν, μετέχουσα των φιλανθρωπικών οργανώσεων τής πόλεως. Διετέλεσε μέλος του Δ.Σ. του Βρεφικού Σταθμού και Δ.Σ. Όρφανοτροφείου.

Ἐδῶ βασιλεύει ἡ χαρά, ἀπ' τὴν ἀρχή. Μετὰ τὸ φαγητὸ ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ ἀρχίζει τὸ τραγούδι.

«Χίλιοι τρακόσοι-ν-ἄρχοντες, ἀντάμα τῶν καὶ πίνουν.
Ἔχουν τραπέζι-ν-ἄργυρὸ σουφρᾶ μαλαματένιο,
ἔχουν ἀρνιά πὸ ψένονται κριάρια λιανισμένα.
Ἔχουν κι' ἕνα γλυκὸ κρασί στὴ βρύση ὅπου κρῶνει,
ἔχουν κι' ἕνα σκλαβόπουλο πὸ τοὺς κερνᾷ καὶ πίνουν.
—Κέρνα μας, βρὲ σκλαβόπουλο, καὶ πὲς κι' ἕνα τραγούδι.
—Τὸ τί τραγούδι νὰ σᾶς πῶ ν' ἀρέσει στὴν παρέα;
Ἦμουν τριῶν μερῶν γαμπρός, δώδεκα χρόνους σκλάβους,
καὶ τώρα τὴ γυναίκα μου σ' ἄλλον ἄνδρα τὴ δί-
νουν...»

Τὸ γενικὸ γλέντι τελειώνει μετὰ τὰ μεσάνυχτα.

Τὴν Κυριακή: Τὸ πρωί, στὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ στὰ παλαιότερα χρόνια τοποθετοῦνταν στὸ μπαλκόνι ὁ φλάμπουρας πὸ ἀποτελοῦσε ἄλλωστε τὸ σύμβολο τοῦ γάμου. Ἦταν σὰ σημαία. Ἐνα ὕφασμα ἄσπρο 0,80X0,80 περίπου πὸ πᾶν τοῦ ἦταν κεντημένη ἡ εἰκόνα τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, τὸ ἔδεναν σ' ἕνα κοντάρι — πὸ τὴν κορφὴ εἶχε τὸν σταυρὸ — καὶ ἦταν στολισμένο μὲ λουλούδια τῆς ἐποχῆς.

Κατὰ τὸ μεσημέρι, πρὶν ἀπὸ τὸ γεῦμα, ἔρχεται ὁ κουρέας γιὰ νὰ περιποιηθῆ τὸν γαμπρό. Ὁ γαμπρὸς κάθεται στὴ μέση τοῦ δωματίου καὶ πατᾶ σὲ ταψί. Ἐνῶ ὁ κουρέας κάνει τὴ δουλειά του οἱ προσκεκλημένοι χορεύουν καὶ τραγουδοῦν:

«Ἄργυρὸ ξυράφι καὶ μαλαματένιο,
τράβα ἀγάλι ἀγάλι σὲ γαμπρὸ κεφάλι»

καὶ πετοῦν νομίσματα στὸ ταψί πὸ τὰ παίρνει ὁ κουρέας.

Τὴν ἴδια ὥρα μερικοὶ συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ μὲ τὴ συνοδεία «ὀργάνων» πηγαίνουν στὸ σπίτι τῆς νύφης νὰ πάρουν τὰ προικιά, ἔχοντας μαζί των τὰ ἀναγκαῖα ζῶα καὶ τὴν ἀπαραίτητη «κόφα».

Στὴν καθωρισμένη ὥρα προσέρχονται οἱ προσκαλεσμένοι. Τὴν ὥρα αὐτὴ οἱ «μπράτιμοι» — τρεῖς νέοι — σ' ἕνα δίσκο τοποθετοῦν τὴν κουλούρα, τὴ σκεπάζουν μὲ «καλαμάτα» καὶ τρέχουν στὸ σπίτι τῆς νύφης. Ὁ ἕνας κρατᾷ τὴν κόφα, ὁ δεύτερος τὴν κουλούρα στὸ κεφάλι καὶ ὁ τρίτος συνοδός.

Ἡ νύφη κρατεῖ τὴ μισὴ κουλούρα καὶ βάζει στὸ δίσκο μίαν ὀλόκληρη δική της. Μαντηλώνει τὰ «μπρατίμια» καὶ φεύγουν ἀφοῦ ἀλλάξουν τὶς συνηθισμένες εὐχές. Οἱ κουλούρες εἶναι φτιαγμένες μὲ πολλὴν ἐπιμέλεια.

Σύγχρονα μιὰ μικρὴ πομπὴ μὲ τὸν γαμπρὸ καὶ τὰ ὄργανα «πηγαίνουν νὰ πάρουν τὸν νουνὸ (κουμπάρο)». Ὁ κουμπάρος τοὺς περιμένει, πίνουν ἕνα πιωτὸ στὸ πόδι καὶ ξεκινοῦν. Τὸν κουμπάρο συνοδεύουν, ἢ κουμπάρα πὸ κρατᾷ τὸ δίσκο μὲ τὰ στέφανα, τὰ κουφέτα καὶ τὸ φόρεμα πὸ θὰ ρίξουν στὶς πλάτες τῶν νεονύμφων μετὰ τὴν ἐκφώνηση ὑπὸ τοῦ ἱερέως: «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξα καὶ τιμὴ στεφάνωσον αὐτούς», ὁ σύντεκνος (παρακούμπαρας) καὶ λίγοι συγγενεῖς του.

Ὡς ὅτου ἐτοιμασθῆ τὸ συμπεθερικὸ (πομπή), ἕνα παιδάκι καλεῖ τὸν παπᾶ. Στὴν πομπὴ προηγούνταν παλαιότερα οἱ «μπράτιμοι». Πήγαιναν καθάλλα καὶ ἐκτελοῦσαν χρέη «σκαριάτη» (ἀγγελιοφόρου).

Ἀκολουθοῦσε ὁ φλάμπουρας, πὸ σήμερα δὲν ἐπιζῆ, ὁ παπᾶς, ὁ κουμπάρος μὲ τὴ συνοδεία του καὶ τὸ ὑπόλοιπο συμπεθερικὸ, ἔχοντας στὴ μέση τὸν γαμπρό. Στὴν ὅλη λειτουργία τοῦ γάμου ἡ θέση τοῦ κουμπάρου εἶναι ἐξαιρε-

τικὴ. Μὲ τὸ ξεκίνημα ἔρριχναν ἕνα πυροβολισμό — πὸ εἶχε σκοπὸ νὰ εἰδοποιηθῆ τὸ χωριὸ ὅτι «κίνησαν γιὰ τὴ νύφη — κι' ἀρχίζουν τὸ τραγούδι:

«Ὁ Βασιλιάς ξεκίνησε νὰ πᾶ νὰ κυνηγήσῃ
μὲ τετρακόσιοι-ν-ἄρχοντες κι' ἐξήντα λαγωνικές.
Ὅλο τὸν κόσμον γύρισε κι' ὄλο τὸ βιλαέτι.
Κι' ἐκεῖ στὸ γύρισμα τοῦ ἡλιοῦ καὶ στὸ βασιλεμά του
βρῆκαν μιὰ κόρην ὁμορφὴ, μιὰ κόρην μαυρομάτα,
πὸχει ἀσημένιον ἀργαλειὸ καὶ φιλετσένιο χτένι,
πὸ ὑφαίνει τὰ μεταξωτὰ καὶ βγάζει τὰ γαλάζια.
Ὁ Βασιλιάς τὴν ξόμπλιασε καὶ θέλει νὰ τὴν πάρῃ.
Φέρν' τετρακόσια φλάμπουρα κι' ἐννιά ζυγιᾶς παιχνίδια.
Ἐκεῖ πὸ στέκουν καὶ βαροῦν ἡ γῆς ἀνατρομάζει
καὶ τὰ βουνὰ ραγίζονται κι' οἱ κάτω κάμποι σειῶνται».

Φθάνοντας στὸ σπίτι τῆς νύφης προχωρεῖ ὁ γαμπρὸς πρὸς τὴν πόρτα ὅπου τὸν περιμένουν ὁ πεθερὸς καὶ ἡ πεθερὰ μὲ τὸν δίσκο, πὸ ἔχει τὸ γλυκοδοχεῖο μὲ τὸ γλυκὸ καὶ ἕνα ποτήρι μὲ κρασί στολισμένο μὲ ἄνθη — πὸ συμβολίζουν τὴν εὐτυχία καὶ καρποφορία — καὶ βαμβάκι — πὸ σημαίνει νὰ ζήσουν μέχρι βαθειὰ γεράματα, καὶ τὸ κρασί τὴν δύναμη. Ὁ γαμπρὸς τρώει τὸ γλυκὸ καὶ πίνει τρεῖς γουλιᾶς ἀπὸ τὸ κρασί — ἀπὸ τρεῖς πλευρές, καὶ εὐχεται: «Νὰ μᾶς χαίρεστε». Τὸ ὑπόλοιπο μὲ τὸ ποτήρι τὸ ρίχνει πίσω του, ὅπου συγγενῆς του τὸ παίρνει — καὶ μπαίνουν στὸ σπίτι.

Ἐνα κορίτσι φέρνει ἀμέσως στὸ γαμπρὸ τὴν ρυζόπιττα, τὴν «χαλάει» μὲ τὰ δάκτυλά του καὶ ρίχνει στὸ «χάλασμα» νομίσματα πὸ τὰ παίρνει τὸ κορίτσι πὸ τὴν ἔφτιαξε. Ὑστερα τὴν διανέμουν στοὺς προσκαλεσμένους.

Σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ ὁ πεθερὸς βάζει γύρω στὸ λαιμὸ τοῦ γαμπροῦ ἕνα ἄσπρο μαντήλι, σύγχρονα μαντηλώνει καὶ τὸν παπᾶ μὲ τὴ συνηθισμένη τσίπα. Ἐνῶ γίνονται ὅλα αὐτὰ στὴν ἄλλῃ γωνιά τοῦ δωματίου ἢ στὸ ἄλλο δωμάτιο — ἀν ὑπάρχη — γίνεται ἄλλη «τελετουργία». Ὁ ἀδελφὸς τῆς νύφης (κουνιάδος) ποδαίνει τὴ νύφη μὲ τὰ παπούτσια δῶρο τοῦ γαμπροῦ, ἀφοῦ πρῶτα τὴν ὑποχρέωση νὰ πιῆ λίγο κρασί χυμένο στὸ δεξιὸ παπούτσι. Σ' ἀντάμειψη τοῦ κόπου τοῦ μαντηλώνεται μὲ χειρομάντηλο.

Ὅταν ὅλες οἱ «διαδικασίες» τελειώσουν, ξεκινοῦν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Προχωρεῖ καὶ βγαίνει ὁ γαμπρὸς καὶ περιμένει τὴ νύφη πὸ ἔρχεται συνοδευομένη ἀπὸ τὸν πατέρα της. Πρὶν περάσῃ τὸ κατώφλι, ὁ πατέρας τῆς νύφης κρατεῖ τὸ «φτερούδι» τοῦ σακκακιοῦ του καὶ λέγει στὸ γαμπρό: «Ρίξε!» Ὁ γαμπρὸς μπροστὰ στὴν ἐπιμονὴ τῶν συγγενῶν τῆς νύφης «πληρώνει», ρίχνοντας στὸ «φτερούδι» κέρματα ἀπὸ τρεῖς τσέπες. Τότε ὁ πεθερὸς παραδίδει τὴ νύφη στὸ γαμπρὸ μὲ τὴν εὐχὴν: «Νὰ ζήσετε».

Ἡ νύφη στρέφεται πρὸς τὸ σπίτι της, κάνει τρία σκυφτὰ προσκυνήματα καὶ στὸ τρίτο πετᾷ πρὸς τὰ πίσω ἕνα μῆλο — πὸ σημαίνει ὅτι φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι τὸ καλὸ.

Οἱ ἄλλοι τραγουδοῦν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὰ ὄργανα:

«Ἐχετε γειὰ γειτόνισσες
καὶ σεῖς γειτονοπούλισσες,
κι' ἐγὼ πάνω στὸ σπίτι μου,
πάνω νὰ βρῶ τὸ ταίρι μου.
Ἀφήνω γειὰ στὴ γειτονιά
κι' ὄλους τοὺς συγγενεῖς μου... κλπ.»

Εἶναι πολὺ συγκινητικὸς ὁ ἀποχωρισμὸς τῆς νύφης ἀπὸ τοὺς γονεῖς της. Καὶ παρ' ὄλο τὸ κλίμα τῆς χαρᾶς ἡ πικρὴ γεῦσι παραμένει. Τοῦτο πολὺ εὐστόχως σημειώνει καὶ ὁ Εὐριπίδης: «Ἀποστολαὶ γὰρ μακάριοι μὲν, ἀλλ' ὁμως

δάκνουσι τούς τεκόντας, όταν ἄλλοις δόμοις παῖδας παραδίδω πολλά μοχθήσας πατήρ.

Στὴ διαδρομὴ ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς νύφης πρὸς τὴν ἐκκλησία εἶναι ἡ αὐτὴ διάταξις, προστιθεμένων μόνον τῶν συγγενῶν τῆς νύφης πού λέγονται «μποχτσιάδες».

Ἀπὸ τὰ παρακείμενα σπίτια ραίνουν τούς μελλονύμφους μὲ ρύζι πού σημαίνει τὴν εὐχὴ «νὰ ριζώσουν καὶ νὰ προκόψουν». Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ στὴν ὥρα τοῦ γάμου ὅταν ψάλλεται «ὁ χορὸς τοῦ Ἑσαῖα».

Μόλις τελειώσει ἡ ἀκολουθία τοῦ γάμου οἱ προσκαλεσμένοι χαιρετοῦν τούς μελλονύμφους καὶ τούς εὐχονται μαζί μ' ἄλλα: «Πέντε ἀγόρια καὶ μιὰ τσιούπρα».

Μετὰ τὰ στέφανα στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας γίνεται ὁ χορὸς μὲ τὴν ἐξῆς σειρά:

Πρῶτος ὁ κουμπάρος μὲ τὸ τραγούδι:

«Ἀπὸ τὴν Πόλη κι' ὡς τὴ Σύρα
τέτοιον κύρ νουνὸ δὲν ἦρα
.....»

Δεύτερος μπαίνει στὸ χορὸ ὁ γαμπρός, μὲ τὸ τραγούδι:
«Ἄγορὸς ἀπὸ σειρά, κόρη ἀπὸ τὴν Ἄνατολή,
πάησαν καὶ ἀνταμώθηκαν μὲς τὸ Δαφνοπόταμο,
πούναι οἱ δάφνες οἱ πολλὰς κι' οἱ δασεῖς τρανταφυλλίς.
Πάρε με, βρὲ νιούτσικε, γιὰ παρ' τὸ καμάρι μου.
Δὲν τὸ παίρνω κόρη μου».

Δεύτερο τοῦ γαμπροῦ:

«Δυὸ νιούτσικα ἀγαπιῶνταν σ' ἓνα μαχαλᾶ,
τὰ δυὸ συναπαντιῶνταν καὶ κουβέντιαζαν.
Γιὰ πάρε με λεβέντη μ', γιὰ παράτα με,
γιὰ δὸς μου τὴ βουλή σου γιὰ νὰ παντρευτῶ.
Οὔτε σὲ παίρνω, κόρη μ', οὔτε σ' ἀπαρνῶ
οὔτε βουλή σὶ δίνω γιὰ νὰ παντρεφτῆς.
Στὰ ξένα θὰ πααίνω νὰ ξενητευτῶ,
νὰ κάνω τριάντα χρόνους πίσω νὰ ἐρθῶ.
Κι' αὐτοῦ στοὺς τριάντα πέντε πάνω κι ἔρχομαι,
βρίσκω χαρὲς μεγάλες στεφανώματα.
Τὶς πόρτες δὲ γνωρίζω ἀπ' τὰ φλάμπουρα,
τὰ παραθύρια τρίζουν ἀπ' τὰ τάμπουρλα».

Μετὰ τὸ γαμπρὸ εἶναι ἡ σειρά τῆς νύφης, στὴν ὁποία λένε τὸ τραγούδι:

«Βάλαν τὴ νύφη στὸ χορὸ
πῶς σειῶται πῶς λυγίζεται,
πῶς βεργοκαμπανίζεται,
κι' ἀπ' τὸ φλουρί δὲ φαίνεται
κι' ἀπ' τὸν καθάριο καμποχᾶ».

Ἀκολουθεῖ ὁ σύντεκνος καὶ ἡ κουμπάρα καὶ συνεχίζεται ἕως ὅτου ἐξαντληθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν χορευτῶν. Μετὰ τὸ χορὸ ἡ νύφη ὀδηγεῖται στὸ καινούργιο σπιτικό της. Ἐκεῖ τὰ πεθερικά τους «καρτεροῦν» μὲ ἓνα τεράστιο δίσκο στὸν ὅποιον εἶναι τοποθετημένο τὸ γλυκοδοχεῖο, ἓνα κουταλάκι καὶ διάφορα ποτά. Κερνάει στοὺς νεονύμφους τὸ γλυκὸ μὲ τὸ ἴδιο κουταλάκι, κρεμᾶ στὸ λαιμὸ της τὸ δῶρο της — συνήθως χρυσὸς σταυρὸς — καὶ ἔπειτα ζητεῖται ἀπὸ τὸν πεθερὸ τὸ «τάξιμο». Στὰ παλαιότερα χρόνια τὸ τάξιμο ἦταν κάτι πού εἶχε ἀξίαν — ἀνάλογη μὲ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς οἰκογενείας, σήμερα εἶναι κάτι πού προκαλεῖ θυμηδίαν καὶ φαιδρότητα. Ἐνθυμοῦμαι κάποιον πού ἔταξε στὴ νύφη του ὅλα τὰ βουνά πού εἶναι πάνω ἀπὸ τὸ χωριό. «Ἀπ' τοῦ Κοκκόση τὸν Πλάτανο κι' ἀπάν' οὔλα δικά της».

Μετὰ ἡ νύφη κάνει τρία σκυφτὰ προσκυνήματα καὶ ρίχνει ἓνα μῆλο μέσα στὸ σπίτι, πού σημαίνει ὅτι τὸ καλὸ ἦλθε στὸ νέο σπίτι της. Ρίχνουν ἔπειτα ἓνα σίδερο ἢ

γεωργικὸ ἐργαλεῖο, γιὰ νὰ εἶναι ἡ νύφη σιδερένια (ὕγιης), βάζει στὶς μασχάλες τῆς νύφης ἀπὸ ἓνα καρβέλι ψωμί — γιὰ νὰ εἶναι πάντοτε χορτασμένη, — τὴν ἀγκαλιάζει, τὴν φιλεῖ, καὶ σηκωτῆ τὴ μπάζει στὸ σπίτι.

Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα τραγουδοῦν τὸ τραγούδι:

«Ἐβγα, μανίτσα πεθερά, νὰ δῆς τὸ νιὸ ἀπὸστειλές.
Φέρνει ροῦσσα κέρδικα, ροῦσσα μαυρομάτισσα,
Ἐβγα, μανίτσα πεθερά, νὰ δῆς τὴ νύφη πῶρχεται... κλπ.»

Ἀκολουθεῖ συνήθως τὸ γαμήλιο γλέντι πού διαρκεῖ πολλές φορές μέχρις ἄργα. Πρῶτος ἀναχωρεῖ ὁ κουμπάρος μὲ τὴ συνοδεία του, συνοδευόμενος ἀπὸ τὰ ὄργανα, καὶ μετὰ οἱ συγγενεῖς τῆς νύφης (μποχτσιάδες) πού τὴ συνόδεψαν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν, βρίσκουν τὴν εὐκαιρία οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ — πού ὡς τότε ἦταν ὑπηρετικὸ προσωπικὸ, ὑποχρεωμένοι νὰ ὑπηρετοῦν τούς ξένους — νὰ διασκεδάσουν. Σ' αὐτοὺς τώρα ὑπηρετοῦν τὰ «νιόγαμπρα». Ἐχουν δὲ τόσες ἀξιώσεις πού πολλές φορές εἶναι παράλογες.

Τὸ γλέντι πολλάκις ἐξακολουθοῦσε παλαιότερα ὡς τὴ Δεύτερα. Ἄμα ξημέρωνε, ἡ νύφη μὲ τὸν γαμπρὸ, τὰ μπρατίμια καὶ ἄλλους, τραγουδώντας πῆγαιναν στὴ βρύση γιὰ νερό. Ὅταν γύριζαν ὑποχρέωναν τὴ νύφη νὰ φτιάσῃ πίττα, τὴν τρῶγαν καὶ διαλύονταν. Καὶ μετὰ τὸν γάμο συνηθίζονταν ὀρισμένες ἐκδηλώσεις, ὅπως ἡ κουλούρα τοῦ νουνοῦ καὶ τὰ λεγόμενα «πιστρόφια» πού ἔδιναν ἀφορμὴ γιὰ νέα γλέντια. Ἄλλ' αὐτὰ δὲν μποροῦν νὰ μᾶς ἀπασχολήσουν τώρα.

Στὴ Γράλιστα ὁ γάμος ἀποφεύγεται τὴν Τρίτη, τὴν Μ. Σαρακοστή καὶ τὸν μῆνα Μάιο. Τὸ πρῶτο διότι ἡ Τρίτη θεωρεῖται ἀποφράδα ἡμέρα, γιὰ τὴν Τρίτη ἔπεσε ἡ Πόλη, τὸ δεύτερο γιὰ τὴν ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸ τρίτο, τὸν Μάιο μῆνα, γιὰ λόγους προληπτικούς, πού ἔχουν τὴ ρίζα τους στὴν ἀρχαιότητα.

Ὅταν ἓνας νέος παίρνη ξενοχωρίτισσα γίνεται προσπάθεια νὰ γίνῃ μεγαλύτερη ἐπίδειξη. Κάποτε ἔγιναν οἱ ἀρραβῶνες ἐνὸς Γραλιστινοῦ μὲ ξενοχωρίτισσα. Ἡ ἐπίδειξη ἦταν κάτι πού δὲν εἶχε τὸ προηγούμενο της. Τριάντα «καβάλλες» ὁμοίομορφα ντυμένοι, μὲ ρεμπόμπλικες καὶ γραβάτες, τὰ ζῶα στολισμένα μὲ ὁμοίομορφες «καραμελωτὲς» μπατανιὲς πῆγαν στὸ ξενόχωρο μὲ ὕφος «πριγκήπων». Μόνον ὁ γαμπρὸς εἶχε πλέον τῶν ἄλλων λευκὸ μαξιλάρι.

Χιλιотραγουδηθήκε τὸ παράπονο τῆς Γραλιστινῆς νέας, πού παντρεύτηκε στὸ κάμπο, καὶ ἀφῆκε τὰ κρῦα νερά καὶ τὸν δροσερὸ ἀέρα τοῦ χωριοῦ της.

«Μάνα, μὲ κακοπάντρεψες καὶ μοῦδωσες στὸν κάμπο.
Ἐγὼ τὸ κάμα δὲ βαστῶ, ζεστὸ νερὸ δὲν πίνω,
ἐδῶ οἱ κοῦκκοι δὲν λαλοῦν, τ' ἀηδόνια δὲν τὸ λένε! κλπ.»

«ΚΟΦΑ»: Ἀγγελητρίον γάμου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Τέως Πρόεδρος του Συλλόγου των Ύπαλλήλων Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν ἐν Ἑλλάδι Τραπεζοῦπαλλήλων καὶ τῆς Ἐνώσεως Συνδικάτων Προσωπικοῦ Ἐπιχειρήσεων Κοινῆς Ὁφελείας καὶ Τραπεζῶν. Συμμετέσχεν εἰς τὴν ἔθνικὴν ἀντίστασιν 1941-1944, τιμηθεὶς μὲ βραβεῖον ὑπὸ τῆς Πολιτείας. Κατὰ τὴν κατοχὴν ἠγωνίσθη καὶ ἐπέτυχε Νέον ὄργανισμὸν τοῦ Προσωπικοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἐν συνεχείᾳ ἐπενόησε μεταπελευθερωτικῶς, ὡς Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου καὶ ἐξεπόνησε τὸν Κανονισμὸν τοῦ Ἐπικουρικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ταμείου Προικοδοτήσεως τῶν θηλέων τέκνων τοῦ Προσωπικοῦ. Ἰδρυσε τὴν κατασκῆνωσιν Διούσου διὰ τὸν παραθερισμὸν τῶν τέκνων τῶν συναδέλφων του. ἠγωνίσθη κατὰ τὴν κατοχὴν πρὸς διάσωσιν τοῦ χαρτοφυλακείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, τὴν ἐκποίησιν τοῦ ὁποίου μὲ πληθωρικὸν νόμισμα εἶχον ἐπιβουλευθῆ ἐπιτίθει οἱ τῆς ἐποχῆς, οἵτινες εἶχον πείσει τὰς κατοχικὰς Διοικήσεις τῆς Τραπεζῆς. Ἐξυγίανε τὸν Προμηθευτικὸν Συνεταιρισμὸν τοῦ Προσωπικοῦ, τὸν ὁποῖον παρέλαβεν ὡς Πρόεδρος αὐτοῦ εἰς τὰ πρόθυρα τῆς χρεωκοπίας του. Ἔθεσεν, ὡς Πρόεδρος τοῦ ταμείου Ὑγείας τοῦ Προσωπικοῦ, νέας βάσεις. Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας ὑπῆρέτησεν ὡς ἰδρυτῆς καὶ Πρόεδρος ἰδεολογικῆς τουριστικῆς ὀργανώσεως πρὸς διάδοσιν τῆς τουριστικῆς ἰδέας καὶ πρὸς δημιουργίαν τουριστικῆς συνειδήσεως ἐν τῷ τόπῳ. Συνέγραψε μελέτας καὶ ἄρθρα εἰς Περιοδικὰ καὶ Ἐφημερίδας συνδικαλιστικοῦ, τουριστικοῦ καὶ ἀσφαλιστικοῦ περιεχομένου. Συμπεριελήφθη εἰς τὸν Συνδυασμὸν Ἀθηνῶν τῆς Ε.Ρ.Ε. κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς τοῦ 1956. Ἐξελέγη Πρόεδρος Συνεταιρισμῶν καὶ Σχολικῶν Ὁργανώσεων. Ἐπέτυχε τὴν Ἰδρυσιν Γυμνασίου ἐν Φιλοθέῃ. Ἰδρυσε τὸν Ὁργανισμὸν Οἴκον Διαχειρίσεως «Ο ΚΡΙΚΟΣ». Ἀπὸ ἐτῶν συνεργάζεται στενῶς μετὰ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἐταιρείας τῶν Θεσσαλῶν, ὠφελήσας τὸ ὅλον ἔργον της, ἰδίᾳ διὰ τῆς ἀναλήψεως τοῦ ἔργου εἰσπράξεως τῶν εἰσφορῶν.

ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗΝ ΤΗΣ

Δημοσιογράφος, Δημοσιολόγος, Ἰδρυτῆς-Ἰδιοκτῆτης-Διευθυντῆς τοῦ τεχνολογικοῦ καὶ οικονομολογικοῦ περιοδικοῦ «Βιομηχανικὴ Ἐπιθεώρησις», μεθ' οὗ συνεκδίδεται τὸ Μέγα Ἑλληνικὸν Βιογραφικὸν Λεξικόν. Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἰδιοκτητῶν Περιοδικοῦ Τύπου. Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1910. Εἶναι πρωτότοκος υἱὸς τοῦ αἰμνήστου νομομαθοῦς Ἀντωνίου Σπ. Βοβολίνη. Ἐσπούδασε νομικὰ καὶ ἀφωσιώθη ἀπὸ νεαρῶτάτης ἡλικίας εἰς τὴν δημοσιογραφίαν. Τῷ 1934 ἰδρυσε τὴν «Βιομηχανικὴν Ἐπιθεώρησιν», ἣν ἔκτοτε ἐκδίδει καὶ διευθύνει. Αὕτη χαρακτηρίζεται ὡς τὸ ἐγκυρότερον εἰς τὸ εἶδος του — μὲ ἀδέσμευτον καὶ σθεναρὰν γνώμην — καὶ διεθνῆ ἀκτινοβολίαν ἑλληνικὸν περιοδικόν. Ἡ «Βιομηχανικὴ Ἐπιθεώρησις» ἀπὸ τοῦ 1962 συνεργάζεται μετὰ τὴν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν οικονομικῶν ἐφημερίδων ὅλου τοῦ κόσμου «The Financial Times» τοῦ Λονδίνου.

Τῷ 1958, μετὰ τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ του Κωνσταντίνου (Δημοσιογράφου - Συγγραφέως - Βουλευτοῦ), προέβη — μετὰ ὑπερδιετῆ προεργασίαν — εἰς τὴν ἐναρξίν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Μεγάλου Ἑλληνικοῦ Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ, οὗτινος συνεπληρώθη ἤδη ἡ σειρὰ Α' ἐκ 5 μεγάλων τόμων. Πρόκειται περὶ ἔργου ἐθνικῆς σπουδαιότητος. Ἐχει τιμηθῆ διὰ τοῦ Μεταλλίου ἐξαιρέτων πράξεων, μετὰ ξιφῶν. Τῶν Μεταλλίων τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ καὶ Ἑλληνογερμανικοῦ Πολέμου, μετὰ ξιφῶν. Τοῦ Μεταλλίου Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως. Τοῦ Χρυσοῦ Μεταλλίου τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν. Τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου Γ' τάξεως. Τοῦ Χρυσοῦ Μεταλλίου τῆς Ἱερᾶς Πόλεως τοῦ Μεσολογγίου. Τοῦ Μεταλλίου τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος. Τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Τάγματος τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Τοῦ Χρυσοῦ Μεταλλίου δημοσυργικῆς δράσεως. Τοῦ Μεταλλίου θυσίας τῆς Ἱερᾶς Πόλεως Μεσολογγίου. Τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Ἀποστόλου καὶ ἄλλων πολλῶν. Τυχάνει μέγας φίλος τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἐταιρείας τῶν Θεσσαλῶν, συνδραμῶν μεγάλως εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ της.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΑΤΡΙΔΗΣ

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Ὁ αείμνηστος Στρατηγὸς Δημήτριος Ἰατρίδης, μὴ ἀπὸ τὶς ἐξέχουσες στρατιωτικὲς φυσιογνωμίες τῆς ἐποχῆς του. Νεώτατος ἀκολούθησε τὸ στρατιωτικὸ στάδιο, ἀνῆλθε διαδοχικὰ ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς κλίμακος τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας κ' ἐξελέχθηκε ταχύτατα σ' ἓνα ἐκ τῶν ἰκανωτέρων κ' ἐκλεκτοτέρων στελεχῶν τοῦ στρατεύματος κατὰ τὴν ἐποχὴν του. Ὡς Διοικητὴς μεγάλων μονάδων στρατιωτικῶν κατὰ τοὺς τελευταίους πολέμους, διέπρεψε σὲ ὅλα τὰ μέτωπα ὅπου ἔλαβε μέρος. Ἐπιδείξας μεγάλες στρατηγικὲς καὶ διοικητικὲς ἰκανότητες ἐτιμήθηκε κατ' ἐπανάληψη γιὰ διακεκριμμένες ὑπηρεσίες καὶ γιὰ πράξεις ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία. Ἀξιόλογη ἐπίσης ὑπῆρξε ἡ δράση του καὶ στὸν Πολιτικὸ καὶ Κοινωνικὸ τομέα καὶ σὲ κάθε ἔργο κ' ὑπόθεση πού ἢ προϊσταμένη του ἀρχὴ κ' ἢ πολιτεία τοῦ ἀνέθετε. Ὁ αείμνηστος Στρατηγὸς εἶναι ἰδιαίτερα γνωστὸς στὸ Θεσσαλικὸ κοινὸ κ' ἴδια στὸ κοινὸ τῆς Μαγνησίας, γιὰ τὶς πολυτίμες ἀληθινὰ ὑπηρεσίες του στὴ περιοχή αὐτὴ, κατὰ τὴν περίοδο τῶν καταστρεπτικῶν σεισμῶν τῶν ἐτῶν 1954-1955, ὅτε ἡ τότε Κυβέρνηση τῆς Χώρας τοῦ εἶχε ἀναθέσει τὸ βαρὺ ἔργο τοῦ συντονισμοῦ τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς πληγείσης ἐκ τῆς θεομηνίας τῶν σεισμῶν περιοχῆς Βόλου-Πηλίου, κ' ἀποκαταστάσεως τῶν σεισμοπλήκτων πληθυσμῶν τῆς. Στὸ ἔργο τοῦτο, διακρίθηκε ἰδιαίτερα. χάρη στὶς ἀρετὲς του, τὴν ἀμεροληψία, εὐθουκρυσία καὶ δικαιοσύνη καὶ λοιπὲς του ἰκανότητες πού ἀνέπτυξε καὶ τὶς ἐμπνευσμένες πρωτοβουλίες πού ἔπαιρνε, στὴ λύση πολυπλόκων προβλημάτων καὶ τῆς θεραπείας ἐκτάκτων κ' ἐπείγουσάν ἀναγκῶν πού ἀνέκυπταν ἐκάστοτε μεταξύ τῶν δοκιμαζομένων κατοίκων τῆς Θεσσαλικῆς περιοχῆς. Σ' αὐτὸν ὀφείλονται μεταξύ ἄλλων, καὶ ἡ βελτίωση τῆς βατότητος τοῦ ὁδικοῦ δικτύου τοῦ Πηλίου, ἡ διάνοιξη ὄρειων δρόμων σὲ ἀπόμακρες Κοινότητες κ' ἡ λύση τοῦ πολυετοῦς προβλήματος τῆς ὑδρεύσεως τοῦ Βόλου, μὲ τὸ θαυμάσιο ἀληθινὰ νερὸ, πού πῆρε κ' ἔμεινε μὲ τὸ ὄνομα «Νερὸ τοῦ Ἰατρίδου».

ΣΤΡΑΤΗΓΟΙ ΠΟΥ ΕΒΟΗΘΗΣΑΝ ΕΝ ΕΙΡΗΝῃ ΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΣΕΙΣΜΟΥΣ

Ὁ στρατηγὸς Ἀχιλλεὺς Παυλίδης συνέδεσε τὸ ὄνομά του μὲ τὴν Θεσσαλίαν καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὸν νομὸν Μαγνησίας, διότι ὡς ὑπηρεσιακὸς παράγων κατὰ τὰς ὀδυνηρὰς στιγμὰς τῶν φοβερῶν σεισμῶν, τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1957, ἐπιδείχαστο στοργὴν καὶ φιλοτιμίαν καὶ διὰ τῆς φιλοπονίας του παρηγόρησε καὶ ἀνεκούφισε τὸν πανικοβληθέντα Θεσσαλικὸν λαόν. Εἰργάσθη εἰς τὴν Θεσσαλίαν κατὰ τρόπον ὃ ὁποῖος ἐπέσυρε τὴν γενικὴν ἐκτίμησιν καὶ δικαίαν ἀναγνώρισιν. Καὶ εἶχεν ἀναλάβει ἔργον τιτανικόν. Ὑπῆρξεν ὁ Διοικητὴς τῆς δημιουργηθείσης Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀποκαταστάσεως Σεισμοπλήκτων Θεσσαλίας. Ἐπελήφθη τῆς δημιουργίας πολυμορφου καὶ πολυσχιδοῦς καὶ πολυπλόκου ἔργου. Ἐπεστάτησεν εἰς τὴν κατασκευὴν 25.000 ἀντισεισμικῶν οἰκίδων. Ὑπῆρξε προπάντων ἀντικειμενικὸς καὶ δίκαιος εἰς τὴν χορήγησιν τῶν στεγαστικῶν ἀρωγῶν. Ἐδικαιώθησεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ὅλοι ὅσοι ἐνέπιπτον εἰς τὸ πρόγραμμα, ἐπὶ τῆ βάσει τῶν τότε ἰσχυροσῶν διατάξεων. Ἐβοήθησεν ἐνεργῶς εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος πρὸς στεγαστικὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀπόρων παραπηγματούχων. Ἦτο ὁ ἐμπνευστὴς τῆς ἀναθέσεως εἰς τὰ ὑπ' αὐτὸν τὰγματα μηχανικοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἀμεσον καὶ ἀγρυπνον καθοδήγησιν του τῆς ἀνεγέρσεως διδακτηρίων, κτιρίων ἀγαθοεργῶν ἰδρυμάτων, τῆς κατασκευῆς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ βασικῶν ὁδικῶν ἀρτηριῶν, ὡς τῶν ζωτικῶν Βόλου-Τσαγκαράδες, Τσαγκαράδες-Μυλοποτάμου, Πλατανίδας, ὥστε νά δώσῃ κίνησιν καὶ ζωὴν εἰς τὴν ἀπονεκρωθεῖσαν Μαγνησίαν. Ἐμερίμνησε διὰ τὴν κατασκευὴν γηπέδων καὶ ἄλλων ποικίλων ἔργων, διὰ τῶν ὁποίων ἀνεπτερώθη τὸ φρόνημα τῶν κατοίκων, διότι ἐπίστευσεν ὅτι ἡ συμπαράστασις τοῦ Κράτους εἶναι ἀμέριστη ὡς καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἢ συναντίληψις ἐνεργός. Ἡ ὅλη ἐργασία τοῦ στρατηγοῦ Παυλίδου φέρει τὴν σφραγίδα τῆς δραστηριότητος, τῆς ἐντιμότητος, τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς συνανθρώπους καὶ τοῦ ὑψηλοῦ χρέους, πέραν τῶν στενῶν ὀρίων τῶν ὑπηρεσιακῶν καθηκόντων.

